

Kalevalaiset refleksiivi- 1. itsekohtaiset muodot

näyttävät olevan yleiskielen kirjoittajille aivan kuin vierasta kieltä päättäen siitä, että niitä silloin tällöin käytettäessä usein tehdään virheitä. Niinpä saatetaan luulla *-ikse*-loppuista muotoa imperfektiksi. Eräässä Helsingin sanomalehdessä — muutkin esimerkit ovat sanomalehdistä — oli kuvan alla seuraava virke: »Keväinen Helsinki *kuvasteleikse* eilen näin kauniisti Havis Amandan [1] suihkulähdealtaaseen.» Sana 'eilen' osoittaa, että on ollut tarkoitus sanoa: kuvaste-

lihe (kuvastella-sanaa käytetään myös refleksiivisessä merkityksessä, samoin kuin esim. sanoja *huvitella*, *lämmittelä* ja *pysyttellä*). Preesensistä ei tässä tapauksessa myöskään saa imperfektiä sillä, että vaihtaa loppu-*e*:n *i*:ksi, niin kuin joskus tehdään: »Taivas *pysytteleiksi* ohuessa pilvessä.» Pitää olla *pysyttelihe* tai *pysytteli*. Aivan tarpeeton on refleksiivipääte ilmetä-sanassa seuraavassa lauseessa: ». . . että muutamia epätodenmukaisuuksia *ilmeneikse* Kansallis-

teatterissa . . .» P.o. ilmenee. Hyvin usein näkee vahva-asteisia preesensmuotoja heikkoasteisten asemesta: »[Pörssin pohjasävy] näyttäikse etenkin teollisuusosakkeissa.» P.o. näytäikse. Sellainen kompastus kuin ilmaikse pro ilmaiseikse lienee tilapäinen.

Oikeita tämänlaisia refleksiivimuotoja esiintyy siksi runsaasti Kalevalassa, että niiden pitäisi sieltä tarttua korvaan,

ainakin jos opettajat ohjaavat niitä oikein muodostamaan. Jos niitä ei hallita, niitä ei pitäisi käyttääkään. Arkisessa normaaliproosassa tultaneen sitä paitsi toimeen tavallisillakin refleksiivijohtimilla (esim. *kuvastua, näyttäytyä*). Kalevalaiset muodot ovatkin ilmeisesti usein joutavaa kirjakielen erikoisuutta; puhekielessä niitä ei juuri tapaa.

E. A. S.